

Biblioteka i centrum informacji

w Escola Básica Integrada da Charneca de Caparica

Czytać więcej i stawać się lepszym czytelnikiem – to jeden z podstawowych celów edukacyjnych realizowanych w portugalskim centrum Lorosae.

Jolanta PYTEL

Charneca de Caparica to miasteczko położone bardzo blisko Lizbony, stolicy Portugalii. Znajduje się tu Agrupamento de Escolas da Charneca de Caparica – zespół dwóch szkół podstawowych: EBI i EB1/JI, do których uczęszczają uczniowie w wieku od 5 do 15 lat (edukacja podstawowa). EB1/JI (Escola Básica 1 Jardim de Infância) swoją działalność rozpoczęła w roku szkolnym 2007/08 i skupia 344 uczniów: dwie klasy na poziomie przedszkolnym (50 uczniów) i 12 klas w szkole podstawowej

(294 uczniów) na pierwszym, drugim i trzecim poziomie. Działająca od roku 1993 EBI liczy obecnie 567 uczniów w klasach VI-IX.

W EBI znajduje się biblioteka z centrum informacyjnym (Lorosae), czynna codziennie w godzinach od 9 do 16.30. Pracownicy stanowią zgrany zespół złożony z Cecylii Almeida – od pięciu lat nauczycielki bibliotekarki zatrudnionej na cały etat – i dwóch innych nauczycieli. Pracują oni w centrum przez sześć do ośmiu godzin tygodniowo i są odpowiedzialni za „marketing” i wygląd estetyczny, zajmują się np.

opisami, tabelami, mapami. Oprócz tego zespołu „podstawowego” Cecilia współpracuje jeszcze z nauczycielami (pięć do sześciu osób), którzy przychodzą do centrum, aby pomagać w zajęciach z uczniami. Biblioteka i centrum informacyjne są ciągle unowocześniane i stanowią ważne miejsce w szkole. Tutaj koordynowane są szkolne projekty edukacyjne, co wpływa na rangę centrum i niezaprzeczalną potrzebę jego istnienia w szkole. Dzięki temu dość łatwo jest włączyć wszystkich nauczycieli w przedsięwzięcia przeprowadzane w szkolnym projekcie.

Przykładem takiej współpracy może być projekt zrealizowany z nauczycielem sztuki. W ramach projektu uczniowie klas VIII samodzielnie wykonali zasłony zdobiące okna centrum. Lektury poświęcone malowaniu na materiałach typu sukno, tkanina powiązane z zajęciami bibliotecznymi, podczas których dokonywano wyboru bohatera literackiego albo szczegółu

Powierzchnia centrum została podzielona na strefy. Jedną z trzech „nieformalnych stref czytania”.

Fragment strefy multimedialnych i internetu oraz strefa obszaru badań. Nad oknami zasłony wykonane samodzielnie przez uczniów klas VIII.

charakterystycznego dla danego tytułu lub pisarza.

Planowanie pracy

Pod koniec roku szkolnego nauczyciele prezentują szkolny projekt biblioteczny na następny rok w The School Pedagogical Council (instytucja, gdzie nauczyciele różnych departamentów mają swoich przedstawicieli w poszczególnych działach, np. językowym, naukowym). Przedkładają tutaj pewien schemat przedsięwzięć, które zamierzają realizować, główną ideę. Różnorodne działy pozwalają na wprowadzenie i przyjęcie zadań włączających całe grono pedagogiczne do projektów.

The School Pedagogical Council przygotowuje plan aktywności na następny rok szkolny, uwzględniając plan aktywności zaproponowany przez szkoły.

Na początku każdego semestru nauczyciel bibliotekarz przedstawia wszystkim nauczycielom szczegółowy plan aktywności na semestr, zawierający cele i konkretne zadania włączające innych nauczycieli. Taki dokument może być modyfikowany, nauczyciele mogą dodawać inne przedsięwzięcia sugerowane przez departamenty albo takie, których potrzebują konkretni nauczyciele do przygotowania zajęć we współpracy z biblioteką (dokumenty tego typu można znaleźć na szkolnej stronie internetowej: www.crelorosae.net w zakładce „Boletim de actividades”).

Organizacja centrum

Centrum podzielone jest na strefy – obszary pełniące określone funkcje. Są to:

- Recepcja – strefa przeznaczona do

obsługi klientów i sprawowania opieki. Zawiera określony obszar wyposażony w trzy komputery, trzy drukarki i dwa skanery, przeznaczone nie tylko do zadań związanych z pracami technicznymi (rejestracja, katalogowanie, klasyfikacja itp.), lecz także do składania zapytań do bazy danych, udostępniania grafik prac uczniów i nauczycieli.

- Nieformalna strefa czytania, czyli trzy obszary z miejscami do czytania na co dzień.
- Indywidualna strefa czytania wyposażona w regały z książkami (klasyfikowane według Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej) i stoły do pracy indywidualnej.
- Strefa obszaru badań wyposażona w regały z książkami (sklasyfikowanymi według UKD) i stoły do pracy grupowej.
- Strefa audio wyposażona w cztery zestawy audio hi-fi, słuchawki i karty rack identyfikacji płyt audio CD (płyta jest zapisana w specjalnym systemie, a karta służy do jej identyfikacji).
- Strefa wideo wyposażona w dwa monitory, odtwarzacze wideo i słuchawki oraz półki, na których umieszczone są pudełka z kasetami wideo.

- Strefa multimedialnych i internetu wyposażona w osiem komputerów, regały z multimediami i kartami identyfikującymi CD-ROM-y.

- Strefa pracy, czyli powierzchnia wyposażona w ławki do pracy i badań naukowych (cięcie, montaż, collage), do produkcji plakatów, gazet, broszur, folii etc.

- Strefa gier edukacyjnych – obszar wyposażony w dwa karciane stoły i półki z grami. Prace w tym miejscu realizowane są wyłącznie w języku angielskim.

Regulamin centrum

Uczniowie zwykle przychodzą, aby zapytać o konkretną książkę, DVD lub inne materiały potrzebne do przygotowania zadań kontrolnych i zaprezentowania swoim nauczycielom umiejętności wykorzystania komputerów. W bibliotece i centrum obowiązuje regulamin. Zabroniony jest dostęp do stron, które nie są odpowiednie do wieku ucznia, zawierają brutalne filmy oraz gry dla dorosłych. Komunikatory oraz korzystanie z czatu jest możliwe pod kontrolą nauczyciela. Nie jest możliwe wprowadzanie haseł oraz zmiana konfiguracji komputerów, a także pobieranie wszelkiego rodzaju oprogramowań, muzyki lub filmów.

Starsi uczniowie w „strefie wideo”.

Uczniowie mogą kopiować informacje na swoje pamięci, korzystać ze swoich kont mailowych. Użytkownicy mogą skorzystać z łącza internetowego lub książek, a następnie wydrukować swoje prace. Personel centrum pomaga w poszukiwaniach, a także w drukowaniu. Nauczyciele mają również możliwość rezerwacji sali komputerowej, skorzystania z projektora, zestawu filmów.

Ważne czytanie

Czytanie jest priorytetem, co potwierdzają realizowane projekty. Wszystkie aktywności proponowane uczniom rozwijają ich zdolność czytania ze zrozumieniem.

W tym roku istnieje w szkole grupa uczniów, którzy prezentują i reklamują przeczytane przez siebie książki kolegom w klasie lub w pozostałych zespołach uczniowskich. Realizują projekt „Shared Reading” (podzielmy się czytaniem). Wielu uczniów, a także nauczycieli wykorzystuje zasoby biblioteki szkolnej i centrum informacji do przygotowania zadań projektowych. Dzielnie się czytaniem to projekt realizowany zarówno w pomieszczeniach centrum Lorosae, jak i w klasach, w których organizowano „herbat-

kę z książkami”. W kawiarnianej atmosferze toczyły się rozmowy o przyniesionych przez uczniów książkach. Na takie spotkania zapraszani są rodzice i inni członkowie rodzin uczniów. Oni również przynosili swoje ulubione książki i dzielili się przeżyciami z lektury z publicznością.

Biblioteka szkolna uczestniczy także w projekcie narodowym „aLer+” (Reading More – czytaj więcej). Przeprowadzanych jest wiele (setki!) różnorodnych działań. Nauczyciel bibliotekarz przygotowuje listę polecanych książek do samodzielnej lektury, w zależności od kategorii wiekowych.

W marcu każdego roku odbywa się Tydzień Czytania (21-25 marca). W 2011 r. zaproszono trzech pisarzy na spotkania autorskie. Zorganizowano maraton czytania, który trwał nieprzerwanie od godziny 9 do 17. Tydzień Czytania jest wspierany przez Departament Języków Obcych, który podczas zajęć w centrum promuje filmy, gry i inne przedsięwzięcia związane z nauką języków obcych. Organizowane są wtedy „Pokój francuski”, „Pokój portugalski”, „Pokój hiszpański”, w których zapoznaje się uczniów z kulturą i literaturą danego kraju oraz reklamuje się (zdjęcia ze

spotkania autorskiego można obejrzeć na stronie internetowej: leiturasqueapetecem.blogspot.com/2011/05/uma-aventura-em-timor-ou-de-como-se.html).

Prognozy

Cecilia Almeida dzieli się wiedzą i pomysłami na łamach specjalistycznego czasopisma „The Pedagogical Council Journal”. Często recenzuje przeczytane artykuły, które uznaje za istotne dla rozwoju bibliotek szkolnych. Raz na semestr wydawana jest szkolna gazetka zawierająca teksty pisane przez uczniów i nauczycieli. W gazetce podkreślone jest zaangażowanie uczniów w różnego rodzaju przedsięwzięcia inspirowane przez bibliotekę, np. wspomniany już wspólny projekt realizowany z nauczycielem sztuki – malowanie postaci literackich na tkaninie i tworzenie interesujących zasłon do biblioteki. Cecilia Almeida jest dumna z uczniów, podkreśla znaczenie i rolę biblioteki oraz centrum.

W roku szkolnym 2011/2012 wszystko się zmieni. Nowe portugalskie prawo oświatowe redukuje liczbę godzin nauczycieli zaangażowanych w tego typu przedsięwzięcia. Nauczyciel bibliotekarz musi mieć jedną klasę uczniów. Cecilia Almeida nie ma w tym momencie klasy, w której mogłaby prowadzić zajęcia, i według niej pozostali nauczyciele, którzy do tej pory współpracowali z biblioteką, nie będą mieć godzin, aby pracować w bibliotece i centrum Lorosae. Na 1100 uczniów jest jeden etat nauczyciela bibliotekarza. □

Jolanta PYTEL
Kraków, Gimnazjum nr 39